

Oktatási Hivatal

A 2017/2018. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
első forduló

MAGYAR IRODALOM

FELADATLAP ÉS VÁLASZLAP

Munkaidő: 180 perc

Elérhető pontszám: 100 pont

ÚTMUTATÓ

A munka megkezdése előtt nyomtatott nagybetűvel ki kell tölteni az adatokat tartalmazó részt és minden különálló lapon a versenyző nevét, osztályát!

A feladatok megoldásához íróeszközön kívül **más segédeszköz, illetve pótlap nem használható!** Javítás csak a hibásnak vélt szöveg áthúzásával és a jónak vélt megoldás mellé írásával történhet, kifestőt tilos alkalmazni! Durva vagy súlyos helyesírási hibáért pontlevonás jár. Az üresen hagyott részeket át kell húzni a dolgozatban!

A feladatlapokat a szaktanár (szaktanári munkaközösség) értékeli központi javítási útmutató alapján. Továbbküldhetők a **legalább 65 pontra** értékelt dolgozatok.

A VERSENYZŐ ADATAI

A versenyző neve: oszt.:

Az iskola neve:

Az iskola címe: irsz.: város

.....utcahsz.

Megye:

A felkészítő tanár(ok) neve:

.....

Iskolai pontszám: Javító tanár

Bizottsági pontszám: Bizottsági tag/ok:

1. Irodalmi földrajz

Pótolja az idézetekben a földrajzi és helységneveket! Nevezze meg a részlet szerzőjét és címét! (Helyes válaszelemenként 0,5 – 0,5 pont)

<p>„Még mély hó települ a téli földre, Erdőn, mely csak a zöld levélre büszke, Szürke súly a ködös fagy zúzmarája, S el kell hagyni a szép vidékét.“</p>	<p>Földrajzi név:</p> <p>A szerző neve:</p> <p>A mű címe:</p>
<p>„Maradj s perelj te, s élj vidáman Barátid édes társaságiban, S ne kérj az égtől többet, mint adott Van annyi, mennyi kell, s ha ez kevés, Kevés lesz a föld minden kincse is.“</p>	<p>Földrajzi név:</p> <p>A szerző neve:</p> <p>A mű címe:</p>
<p>„A tanyákon túl a puszta mélyén Áll magányos, dőlt kéményű csárda; Látogatják a szomjas betyárok, menván a vásárra.”</p>	<p>Földrajzi név:</p> <p>A szerző neve:</p> <p>A mű címe:</p>
<p>„Öröm nekem, hogy lakhelyedbe szálltam, Hogy itt reád találtam, E helybe andalogni jó, E hely poétának való.“</p>	<p>Földrajzi név:</p> <p>A szerző neve:</p> <p>A mű címe:</p>

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

2. Latin örökség

Mit jelentenek az ismert latin kifejezések (A) és műfajok (B)? Kihez vagy kikhez kapcsolhatók? Töltse ki a táblázat üresen maradt részeit!

(Helyes válaszelemenként 0,5 – 0,5 pont)

A)	jelentése	szerző(k)
Odi et amo.		
Carpe diem!		
Sapere aude!		
Ora et labora!		

Az elérhető pontszám:	4
Az elért pontszám:	

B)	műfaj	a szó magyar jelentése	ókori szerző
	epódus		
	idill		
	carmen		
	fabula		

Az elérhető pontszám:	4
Az elért pontszám:	

3. Középkori kisenciklopédia

A meghatározások mellé nevezze meg a vonatkozó fogalmat!

(Helyes válaszonként 0,5 – 0,5 pont)

- a) A szerelmes lovagot a hajnalra figyelmeztető dal:
- b) 7/6 osztású jambikus lejtésű verssor cezúrával:
- c) A 13. századból való, több mint kétszáz latin nyelvű diákéneket tartalmazó gyűjtemény:
- d) A keresztút középkori dramatizálása:
- e) A „harcoló egyház” építészeti stílusa (kb. XI-XII. szd.):
- f) A „diadalmas egyház” építészeti stílusa (kb. XIII-XIV. szd.):

Az elérhető pontszám:	3
Az elért pontszám:	

4. Magyar felvilágosodás

Az alábbi két nevet összekapcsolja egy szolgálat. Folytassa még két ide tartozó névvel a sort!
(Helyes válaszonként 0,5 – 0,5 pont)

Bessenyei György, Báróczi Sándor,,

Mi köti őket össze? Melyik uralkodóhoz és melyik városhoz kapcsolható?

(Helyes válaszonként 0,5 – 0,5 pont)

.....
szolgálat uralkodó város

Bessenyei egyik művét Révai Miklós adta ki 1790-ben a szerző nevének említése nélkül. E művében Bessenyei elsőként sürgeti a tudományos akadémia létrehozását.

Mi a mű címe?

(A helyes válasz 1 pont)

Írja az évszámok mellé három fontos korabeli folyóirat nevét! Az indulásuk évét tüntettük fel.
(Helyes válaszonként 0,5 – 0,5 pont)

1780 (az első magyar nyelvű lap)

1788 (az első irodalmi folyóirat)

1794 (az első pesti folyóirat)

Az elérhető pontszám:	5
Az elért pontszám:	

5. Műfajok

A) Határozza meg pontosan a családregegy fogalmát! (A helyes válasz 1 pont)

.....
.....

Töltse ki a táblázatot azon írók nevével és egy művük címével, akik családregegyt alkottak!
(Helyes válaszelemenként 0,5 – 0,5 pont)

	angol	francia	német	orosz
szerző				
a mű címe				

Az elérhető pontszám:	5
Az elért pontszám:	

B) Minden sorban egy-egy oda nem illő elem szerepel. Nevezze meg, melyik!

Határozza meg az összetartozó művek műfaját is!

(Helyes válaszonként 0,5 – 0,5 pont)

a) Faust, Az ember tragédiája, Kain, Hamlet

oda nem illő elem:

az összetartozó elemek műfaja:

b) Dorottya, Zalán futása, A helység kalapácsa, A nagyidai cigányok

oda nem illő elem:

az összetartozó elemek műfaja:

c) Késő vágó, Lélektől lélekig, Egy gondolat bánt engemet..., Egy dunántúli mandulafáról

oda nem illő elem:

az összetartozó elemek műfaja:

Az elérhető pontszám:	3
Az elért pontszám:	

6. Irodalmi párok

Milyen kapcsolat fűzi össze a felsorolt személyeket? Válaszoljon röviden!

(Helyes válaszonként 1 - 1 pont)

a) Dante Alighieri – Giovanni Boccaccio

.....

b) Alkaiosz – Horatius

.....

c) Sylvester János – Károli Gáspár

.....

d) Mikes Kelemen – Montesquieu

.....

e) Zrínyi Miklós – Mikszáth Kálmán

.....

f) Homérosz – James Joyce

.....

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

7. Irodalom és művészet

Az alábbi képeken olyan alakok láthatók, akik egy-egy irodalmi alkotásban is megjelennek. Nevüket kiemeltük a 2. oszlopban. Nevezze meg azon irodalmi mű szerzőjét és címét, amelyben szerepelnek! (Helyes válaszonként 0,5 – 0,5 pont)

		szerző	a mű címe
	görög váza – Nessus elrabolja Déianeirát Museum of Fine Arts, Boston		
	Laokoón -csoport Vatikáni Múzeum, Róma		
	... Szkülla és Kharübdisz között (Alessandro Allori) Olaszországi freskó fényképe		
	Paolo és Francesca (Anselm Feuerbach) Schackgalerie, München		

Az elérhető pontszám:	4
Az elért pontszám:	

8. Modern irányzatok

Milyen irányzatokról van szó? Egészítse ki a mondatokat, majd nevezze meg őket!

(Helyes válaszonként 0,5 – 0,5 pont)

a) Eizménye a, élménye a dinamika, az élet lényegének a mozgást tekinti.
Áthatja a militarizmus.

az irányzat neve:

b) Véletlenszerűen kiválasztott szavak, készen talált tárgyak,pukkasztás,
minden hagyományos érték lerombolása.

az irányzat neve:

c) írás, szabad képzetársítás.

az irányzat neve:

Az elérhető pontszám:	3
Az elért pontszám:	

9. A **kert** gyakran feltűnő motívum, helyszín az irodalomban. A megadott részletek, utalások alapján töltsd ki a táblázatot! (Helyes soronként 1 – 1 pont)

	Az író neve	A mű címe
„... de most fogjunk munkához: műveljük kertünket.”		
„Tolle, lege! Tolle, lege!” (Vedd, olvasd!)		
„Egész Oroszország a mi kertünk.”		
„Kertészkedem mélán, nyugodtan, A fák sebeit kötözöm;”		
„Itt egy üveg borocskát A zöld gyepágyra tettem”		

Az elérhető pontszám:	5
Az elért pontszám:	

10. Olvassa el az alábbi verset, majd válaszoljon a kérdésekre!

Babits Mihály: Holt próféta a hegyen

Nyájas magasságban csüng a dombtetőn a ház,
de én mordan ülök benne, mint Jeremiás.

Hozza postámat a posta. Ujság és levél
mintha mind olyanról szólna aki rég nem él.

Hol a sok netán és hátha? Meghalt a jelen,
s ami hír fülembe ér, mind csak történelem.

Elsülyedt a világ és nem maradt élve más:
dombon ül s fejet csóvál a mord Jeremiás.

Eltűntek és elsülyedtek, s talán így a jobb:
míg itt voltak, kinzóbb volt hogy egyedül vagyok.

Hozza postámat a posta: mennyi hir, divat!
Engem nem visznek magukkal, föl nem oldanak.

Mindegy! a világ sülyed vagy én lettem halott:
akként élek mint akik már Változatlanok.

S mordan nézem hogy köröttem a vak élet hal,
mint egy holt próféta kit már senki úgyse hall.

Mint a nyiltszemü halottak kiket régidőn
barbár törzsük künnhagyott a nyájas dombtetőn.

Hozza postámat a posta: mennyi rossz madár!
Be jó hogy csőrük csapása egy cseppet se fáj!

a) Határozza meg röviden a **próféta** fogalmát! (1 pont)

.....
.....

b) Hogyan értelmezi a költő saját próféta szerepét a versben? Írja le röviden! (2 pont)

.....
.....
.....

c) Miként viszonyul Babits Mihály a próféta szerepvállaláshoz költészete korai, majd későbbi szakaszaiban? Fogalmazza meg néhány mondatban! (3 pont)

.....
.....
.....
.....

d) Babitsot már egyetemista korától foglalkoztatta Friedrich Nietzsche megigazolást hirdető prófétája. Nevezze meg e prófétát! (1 pont)

e) Nemes Nagy Ágnes az egyik prófétát így jellemzi: „(...) az objektív költészet jellegzetes personája, mitikus figura. Ami rögtön szembeállítja minden eddigi próféta-alakkal (...), hogy ez szökött próféta, fülön-csípett, visszacibált, majdhogynem méltatlan igehirdető”.

Nevezze meg, melyik prófétára vonatkozik a leírás! (1 pont)

f) A „Hozza postámat a posta” mondat egy másik, ismert Babits-verset idéz fel.

Nevezze meg, melyiket! (1 pont)

- g) A **hegy** toposza ősidők óta jelen van az emberiség kultúrájában, így az irodalomban is. Ismereteit felhasználva írja le, kivel/kikkel vagy mivel hozható kapcsolatba a megnevezett hegy! (Helyes értelmezésenként 1 – 1 pont)

A hegy megnevezése	kapcsolat
Mont Ventoux	
Olajfák hegye	
Olümposz	
Sion-hegy	

Az elérhető pontszám:	13
Az elért pontszám:	

11. „Fordított” kislexikon...

Írja a meghatározásokhoz a megfelelő fogalmat! (Helyes válaszonként 1 – 1 pont)

- a) Mindentudó szereplő, akinek feladata az eseménynek, a szereplők magatartásának tárgyilagos megítélése. Az író szócsove. A francia klasszicista drámák egyik hagyományos szereplője.
- b) Azonos tövű szavak ismétlésén alapuló szóalakzat, retorikai alakzat; például „kínok kínja”.
- c) Az ódával és a bordallal is rokonítható ókori görög lírai műfaj. Eredetileg Dionüszosz istenről szóló himnikus mű, dicsőítő költemény.
- d) Képzőművészeti, iparművészeti eredetű stílusirányzat; a historizáló stílusok ellenhatásaként jött létre. Legfőbb jellemzői a dekorativitás, az erős stilizáció.
- e) Költői szerepkör; látnoki képességeivel a költő mint próféta vezeti a népet.
- f) Összetett érzés. Érzelmi, erkölcsi megtisztulás egy megrendítő esemény hatására.

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

12. Párbeszéd

Melyik költőelődöt szólítják meg az alábbi kortárs szerzők? Nevezze meg a költőt, valamint a megidézett vers címét is! (Helyes válaszonként 0,5 – 0,5 pont)

- a) „Van már elegendő, korom is van
hozzá (kérlek, ne mondd, hogy még csak...),
hogy átgondoljam, ott hogy is van,
ahol már nincs – akár a jégcsap”
(Tóth Krisztina: Készenléti dal)

.....
a „megszólított” költő
a vers címe

- b) „Költő vagyok, mi érdekelne,
ha nem a költészet maga?
A névtelen megénekelve,
a szó husa, teste, íze, szaga.”
(Orbán Ottó: Ars politica)

.....
a „megszólított” költő
a vers címe

- c) „Jósoknak itt ma könnyebb
S a fájdalomak mismások
Milliók Messiások
Magyar sok Messiások.”
(Kovács András Ferenc: Új magyar Messiások)

.....
a „megszólított” költő
a vers címe

- d) „Én csak magamról tudok verset írni,
mindig én szereplek minden dalomban:
a mindenséget szeretném lebírni,
de még magamon túl még nem jutottam.”
(Báthori Csaba: Ifjúkori zsenge)

.....
a „megszólított” költő
a vers címe

Az elérhető pontszám:	4
Az elért pontszám:	

13. Stilisztikai eszközök József Attila műveiben

Írja az idézet mellé, milyen szóképmegnevezés vagy alakzat a *kiemelt rész*!

Több megoldás esetén egyet válasszon 1 – 1 pontért!

Idézet	Szóképmegnevezés vagy alakzat megnevezése
„ Sűrű csönd ropog a havas mezőben” (Holt vidék)	
„Árpád és Zalán, Werbőczy és Dózsa - török, tatár, tót, román kavarog e szívben , mely e multnak már adósa szelíd jövővel - mai magyarok!” (A Dunánál)	
„ Hiányod átjár, mint huzat a házon ” (Gyermekké tettél)	
„ Földtől eloldja az eget a hajnal s tiszta, lágy szavára a bogarak, a gyerekek kipörögnek a napvilágra” (Eszmélet)	
„Valami nagy-nagy tüzet kéne rakni, Hisz zuzmarás a város , a berek...” (Tél)	

(Minden más helyes megoldás is elfogadható.)

Az elérhető pontszám:	5
Az elért pontszám:	

14. Verstani kérdések

a) Az alábbi idézetek alapján határozza meg a *verselést* (1 pont), állapítsa meg a *sorfajtákat* (1 pont), és nevezze meg a *strófát / versszakot* (1 pont)!

„Mint megbánta! Mihelyt ajakát felnyitni merészli, Visszaperel zengő házidorombja nyomon.” (szerző: Szemere Miklós)		
A verselés	A sorfajták	A strófa / versszak

<p>„Kegyes vidám szemű, piros rózsza színű, én édes fehér hölgyem, Kin hű szerelemmel s teljes reménységgel nyugszik tüzesült lelkem, Nem de nem siralmas kár-e énnekem az, hogy elfeledtél, engem?” Balassi Bálint: Ötvenhatodik, kiben csak azon könyörög... (részlet)</p>		
A verselés	A sorfajták	A strófa / versszak

b) Határozza meg a *verselést* (1 pont), és állapítsa meg a *sorfajták* (1 pont)!

<p>„Reszket a bokor, mert Madárka szállott rá. Reszket a lelkem, mert Eszembe jutottál.” Petőfi Sándor: Reszket a bokor... (részlet)</p>	
A verselés	A sorfajták

Az elérhető pontszám:	8
Az elért pontszám:	

15. Villámkérdések

(Helyes válaszonként 1 – 1 pont)

<p>1. Az Osztrák-Magyar Monarchia egyik ismert írójának egy művét adjuk meg: <i>A per</i>. Ki a szerző?</p>	<p>.....</p>
<p>2. a) Ki az a XX. századi orosz író, akinek hőse ugyanúgy elégeti regénye kéziratát, mint ahogyan azt Gogol tette? b) Mi a regény címe?</p>	<p>a) b)</p>
<p>3. a) Ki az a magyar író, aki <i>Az írástudatlanok árulása</i> (Különvélemény Ady Endréről) címmel írást jelentetett meg? b) Mi a műfaja?</p>	<p>a) b)</p>

4. Milyen címmel tervezett honfoglalás kori eposzt írni Csokonai?
5. a) Mi a neve annak a kisvárosnak, ahol a <i>Törökországi levelek</i> című mű keletkezett? b) Ki a fenti mű szerzője?	a) b)
6. „Rettenetes sírás lőn az erdőben, a legalávaló, csak a gyerek is siratta.” a) Ki az, aki Zrínyi Miklós halálának körülményeiről ír így? b) Mi az írás műfaja?	a) b)

Az elérhető pontszám:	10
Az elért pontszám:	

16. E feladat a pályázó által választott, a **második** fordulóban kifejtendő témakörre utal.

A választott téma:

Indokolja meg a témaválasztását! Kerülje az általánosságokat (pl.: „... mert szeretem” stb.)! A **három konkrét, igényesen megfogalmazott válasz 3 - 3 pont**.

a)

.....
.....

b)

.....
.....

c)

.....
.....

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

Dolgozatát beadta: óra perckor

A dolgozat írását *felügyelő tanár* aláírása:

É R T É K E L É S

Sorszám	A feladat típusa, jellege, elnevezése	Elérhető pontszám	Pontszám (A javító tanár tölti ki.)	Jóváhagyott pontszám (Az OKTV- bizottság tölti ki.)
1)	Irodalmi földrajz	6		
2)	Latin örökség (A)	4		
	Latin örökség (B)	4		
3)	Középkori kisenciklopédia	3		
4)	Magyar felvilágosodás	5		
5)	Műfajok (A)	5		
	Műfajok (B)	3		
6)	Irodalmi párok	6		
7)	Irodalom és művészet	4		
8)	Modern irányzatok	3		
9)	Kert	5		
10)	Babits-vers	13		
11)	„Fordított” kislexikon	6		
12)	Párbeszéd	4		
13)	Stilisztika	5		
14)	Verstan	8		
15)	Villámkérdések	10		
16)	A választott téma	6		
Az elérhető maximális pontszám:		100		